

(အာဆီယံ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း ၂၀၂၅ -
မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ထည့်သွင်း အကောင်အထည်ဖော်ရေး)
(ဘာသာပြန်မှုကြမ်း)

၁။ နိဒါန်း

၁.၁ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့်အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ဒီမိုကရေစီကို အားကောင်းစေခြင်း၊ ကောင်းမွန်သောအုပ်ချုပ်မှုကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်းနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို ထိန်းသိမ်း လိုက်နာခြင်း တို့သည် အာဆီယံနိုင်ငံများ၏ အရေးပါသော အခြေခံမူဝါဒများနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များ တွင် ပါဝင်ပါသည်။ ဤ အခြေခံမူဝါဒများကို ထပ်လောင်းအတည်ပြုလျက် အာဆီယံခေါင်းဆောင်များသည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အာဆီယံ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာချက် (AHRD) သဘောတူညီ လက်ခံခြင်းအပေါ် ဖွဲ့စည်းပင် ထုတ်ပြန်ချက်နှင့်အတူ ဤစာတမ်း နှစ်ရပ်စလုံး သည် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေး အပါအဝင် အာဆီယံပြည်သူ များအားလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံ လွတ်လပ်ခွင့်များကို ကာကွယ်ပေးရန် အာဆီယံအစိုးရများ၏ ကတိကဝတ်ကို ထပ်ဟပ်ပြသပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတိုင်မီမှာပင် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအားလုံးသည် မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ သဘောတူညီချက် (CRPD) ကို သဘောတူညီလက်မှတ်ရေး ထိုးခဲ့ကြသည်။

၁.၂ ဖော်ပြပါနှစ်များတလျှောက် အာဆီယံသည် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့ကို တစိုက်မတ်မတ်ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် လူမှု ဖူလုံမှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေရေးကိုဦးတည်သည့် အာဆီယံ၏ မူဝါဒဘောင်သည် အာဆီယံအသိုင်းအဝိုင်း၌ မသန်စွမ်းသူများ ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပါဝင်မှုတို့ပိုမိုအားကောင်းစေရေးဆိုင်ရာ ဘာလီကြေညာချက် (၂၀၁၁) မှ ဆင်းသက် လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကြေညာချက်သည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေး အမျိုးသားအဆင့်စီမံချက်များ၊ လူမှုဝန်ဆောင်မှု အမျိုးမျိုး၊ လူမှုဖူလုံရေး စီမံကိန်းများဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ပညာသင်ကြားခွင့်နှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ စသည်တို့မှတစ်ဆင့် မသန်စွမ်းသူများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရေးကို သိရှိလာကြစေရန်တောင်းဆိုထားပါသည်။ ကြေညာချက်သည် အာဆီယံနိုင်ငံ၌ မသန်စွမ်းသူများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို မြှင့်တင်ရန် မသန်စွမ်းသူများ အာဆီယံ ဆယ်စုနှစ် လှုပ်ရှားရေး မူဘောင် (၂၀၁၁ - ၂၀၂၀) ကိုလည်း မိတ်ဆက်ကြေညာခဲ့ပါသည်။ အာဆီယံ၏ ဝိသေသမူဝါဒ ရှေးရှုရာတစ်ခုအဖြစ် ကိုယ်စားပြု ပါဝင်ရေး အခြေခံမူဝါဒသည် အာဆီယံလူ့အသိုင်းအဝိုင်း၌ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများ ပါဝင် လာစေသော အာဆီယံနိုင်ငံ၏ ပဏာမလုပ်ငန်းများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအားလုံးကို စီမံဝင်ပြန်လှူလျက်ရှိပါသည်။ အားလုံးပါဝင်စေသည့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုဆီသို့ ရောက်ရှိစေရေး အာဆီယံ၏ ကတိကဝတ်သည် အာဆီယံ၏ ဆယ်နှစ်တာ မဟာဗျူဟာ လမ်းပြမြေပုံတစ်ခုဖြစ်သည့် အာဆီယံလူ့အသိုင်းအဝိုင်း မျှော်မှန်းချက် ၂၀၂၅ တွင် ကိန်းဝပ်လျက် ရှိပါသည်။ ယင်းမှာ လူသားများကို ရှေးရှုသော လူသားများကို ပဓာဏထားသော အာဆီယံ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း တည်ဆောက်ရာမှ လူ့အခွင့်အရေးများ၊ အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်များ ဘဝ၏ ပိုမိုမြင့်မားသည့် အရည်အသွေးနှင့် အကျိုးကျေးဇူး တို့ကိုရရှိခံစားကြမည်ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အာဆီယံလူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အသိုင်းအဝိုင်း (ASCC) စီမံချက် ၂၀၂၅ သည် မသန်စွမ်းသူများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းနှင့်ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှုများ ကို ပေးလျက် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ၎င်းတို့အတွက် တားဆီးဟန့်တားမှုများကို လျော့နည်းစေပြီး သွားလာပါဝင်ခွင့်ကို ရရှိစေရေး တိကျသည့် မဟာဗျူဟာစီမံချက် များကို ဖော်ပြထားပါသည်။

၁.၃ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဒေသဆိုင်ရာ အခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် အာဆီယံ၏ကတိကဝတ်ကို အတည်ပြုကာ မသန်စွမ်းသူများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိစေရန် ကြိုးပမ်းသည့်ဒေသတွင်းရှိ အားပါးတရရှိလှသော မူဝါဒ ပတ်ဝန်းကျင် ကို ခြယ်မှုန်းလျက် ရှိပါသည်။ အာဆီယံအမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးများ ဖူလုံရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေး ပိုမိုကောင်းမွန်စေရေးဆိုင်ရာ ဟန့်တား ကြေညာချက် (၂၀၁၀) သည် အခြားကိစ္စရပ်များအကြား ပညာရေး၌ ကျား/မ တန်းတူညီမျှရေးနှင့် မသန်စွမ်းသူများ နှင့် ဉာဏ်ရည်ကြောင့် အထူးသင်ကြားမှုရရှိရန် လိုအပ်သူ ကလေးငယ်များ၏ ကျောင်းဝင်ခွင့်တို့ကို သေချာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ လူသားများကိုရှေးရှုပြီး လူသားများကိုပဓာနထားသည့် အာဆီယံ (၂၀၁၅) ဆိုင်ရာ ကွာလာလမ်ပူ ကြေညာချက်သည် မသန်စွမ်းသူများ၏အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ရေး နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကို

တောင်းဆိုထားကာ အာဆီယံ၏အနာဂတ် အစီအစဉ်တွင် ၎င်းတို့၏အကျိုးစီးပွားများနှင့် ဘဝဖူလုံရေးတို့ကို မြှင့်တင်ပေးပါသည်။ ကျောင်းပြင်ပရောက်ကလေးများနှင့် လူငယ်များအတွက် ပညာရေးအားကောင်းစေရေး အာဆီယံကြေညာချက် (OOSCY) တွင် ကလေးများနှင့် လူငယ်များ အားလုံးအတွက် သန်စွမ်းမှုရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ စစ်မှန်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို သေချာစေရန် ပညာသင်ကြားခွင့်သည်သာ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ အာဆီယံ၌ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုကင်းစင်ပျောက်ရေးနှင့် ကလေးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု ကင်းစင်ပျောက်ရေး ဆိုင်ရာကြေညာစာတမ်း (၂၀၁၃) သည် မသန်စွမ်းမှုရှိသူများနှင့်ကလေးများအား အကြမ်းဖက်ခံရခြင်း၊ မတရားပြုခံရခြင်း နှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရခြင်း စသည့်ပုံစံများအားလုံး မှ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် ကြိုးစားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပိုမိုအားကောင်းစေရေးဆိုင်ရာ အာဆီယံကြေညာချက် (၂၀၁၃) တွင် မသန်စွမ်းသူများသည် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို အများနှင့်တန်းတူရရှိခံစားခွင့်ရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုထားပြီး၊ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကို ပိုမို အားကောင်းစေသည့် အမျိုးသားအဆင့်မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့်စနစ်များကို ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်နှင့် လူမှု ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ဝန်ဆောင်မှုများကို အလိုအပ်ဆုံးသူများထံ အသေအချာရောက်ရှိစေသည့် ထိရောက်သော ပစ်မှတ်ထားသည့် စနစ်များကို ကူညီပံ့ပိုးသွားရန် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား တောင်းဆို ထားပါသည်။

၁.၄ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် ဘဝဖူလုံရေးတို့ကို ပိုမိုတိုးတက်စေမည့် အာဆီယံမူဝါဒ သမိုင်း မှတ်တိုင်များသည် ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကိုလည်း ဖြစ်စေပါသည်။ ဤအရာများအကြားမှ အထင်ရှားဆုံးမှာ ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ၂၀၃၀ အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ ယင်း၏မူဝါဒဖြင့် အားလုံး အကျိုးဝင်ပါသော အာဆီယံ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ရေး အာဆီယံ၏ မျှော်မှန်းချက် အကောင်အထည်ဖော်ရေးတွင် မည်သည့်ကိစ္စမျှ ချန်ရစ်ခဲ့မည်မဟုတ်ပေ။ အာရှနှင့်ပစိဖိတ်ဒေသရှိ မသန်စွမ်းသူများအတွက် “အခွင့်အရေးများ အမှန်တကယ်ဖြစ်လာစေရေး” အင်ချွန်း မဟာဗျူဟာသည် အတားအဆီးများဖယ်ရှား၍ သွားလာခွင့်တိုးမြှင့်ခြင်း၊ ကဏ္ဍအသွယ်သွယ်တွင် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကျား/မ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေးများ သေချာစေခြင်းအားဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ပိုမိုမြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန် တောင်းဆိုထားပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးအတွက် ဆန်ဒိုင်းမူဘောင်သည် မသန်စွမ်းသူများ၏ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်မှု တည်ဆောက်ပေးခြင်းနှင့် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေ အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အစီအစဉ်များရေးဆွဲရာ၌ ၎င်းတို့၏ ထင်ရှားသည့် အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုရေးဦးတည်လျက် ဘေးအန္တရာယ်တုံ့ပြန်ရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်မှ လွတ်ကင်း၍ မူလအခြေအနေ ပြန်လည်ရောက်ရှိရေး မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို တောင်းဆိုထားပါသည်။ မြို့ပြသစ် အစီအစဉ်သည်လုံလောက်သည့် စံချိန်မီနေထိုင်နိုင်ခွင့်၏အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်အဖြစ် မသန်စွမ်းသူများအပါအဝင် အားလုံးအတွက် လုံလောက်သည့် အိမ်ယာရရှိခွင့်ကို ပိုမိုသိမြင်လာစေရေးအတွက် တောင်းဆိုပါသည်။ ယင်းသည်မသန်စွမ်းသူများအတွက် အခြားသူများနှင့်တန်းတူ မြို့တော်များ၏ရုပ်ဝတ္ထုပတ်ဝန်းကျင်၊ အထူးသဖြင့်အများပြည်သူနေရာများ၊ အများပြည်သူ သွားလာပို့ဆောင်ရေး၊ အိမ်ရာ၊ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဌာနများ၊ (သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေး ပညာများ နှင့်စနစ်များအပါအဝင်) ပြည်သူ့သတင်းအချက်အလက်များ နှင့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်ဒေသနှစ်ရပ်စလုံး၌ အများပြည်သူများအတွက် ပံ့ပိုးထားသည့် အခြားသောဌာနများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို သွားလာအသုံးပြုခွင့် ပိုမိုလွယ်ကူစေသော မြို့တော်များနှင့် လူသားအခြေချနေထိုင်ရာများတွင် သင့်လျော်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပိုမိုမြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန်ကိုလည်း တောင်းဆိုထားပါသည်။ နောက်ဆုံး၌ ယင်းသည် မြို့ပြစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အခွင့်အလမ်းများထုတ်ဖော်ရန်နှင့် တည်ဆဲနှင့် ပေါ်ပေါက်လာမည့် အခက်အခဲများ ကို ထုတ်ဖော်၍ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် အလို့ငှာ မသန်စွမ်းသူများအပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများ အားလုံးအကြား ထိရောက်သည့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း အားပေး မြှင့်တင်ပါသည်။ အခြားအရာများကြား ဤကမ္ဘာ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးသည် မသန်စွမ်းမှုများအပေါ် အာဆီယံရှိ မူဝါဒရှုခင်း ကို သြဇာသက်ရောက်၍ ထုဆစ်ပေးပါသည်။

၁.၅ ဤဒေသဆိုင်ရာနှင့် ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများမှ ရရှိမှုများနှင့် အရှိန်အဟုန်များအပေါ် တည်ဆောက်လျက် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ကင်းစင်ပျောက်ရန်၊ အတားအဆီးများကို ဖယ်ရှားရန်နှင့် သွားလာခွင့်ကို ရရှိစေရန် အမျိုးသားအဆင့်၌

CRPD ကို အပြည့်အဝအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် ရေးရှု၍ ဥပဒေပြုရေးနှင့် မူဝါဒပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများအတွက် တွန်းအားပေးရန် အာဆီယံအဆင့်၌ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ချိန်ညှိရန် အခွင့်အလမ်း တစ်ရပ်ရှိပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အမျိုးသားအဆင့်ရှိ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်၌ ပိုမိုထိရောက်စွာ ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းပေးခြင်း ခံရသည့် ကိစ္စရပ်များကို ထင်ရှားဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ချဲ့ထွင် နိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့သောကိစ္စရပ်များတွင် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အလုပ်အကိုင်နှင့် သင့်လျော်သောအလုပ်များကို သေချာစေခြင်းအားဖြင့် အာဆီယံလူ့အသိုင်းအဝိုင်း ပေါင်းစည်းရေး၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုပင်ပါသည်။ ပိုမို အရေးပါစွာပင် မည်သူမျှနောက်ကျကျန်ခဲ့ခြင်း မရှိစေရန်အလို့ငှာ ၂၀၂၀ အလွန် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်သည် မသန်စွမ်း ကလေးများ၊ မသန်စွမ်းအမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းလူငယ်များ၊ မသန်စွမ်းသက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ ဘေးအန္တရာယ်၊ ပဋိပက္ခနှင့် အကျပ်အတည်းများကြောင့် ထိခိုက်ခံရသည့်မသန်စွမ်းသူများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် လူကုန်ကူးမှု၏ သားကောင် ဖြစ်ရသည့် မသန်စွမ်းသူများ အပါအဝင် မသန်စွမ်းသူများထံ ရောက်ရှိစေရေးကို အစီစဉ်တကျဖြစ်ရမည် ဖြစ်သည်။

၂။ သဘောတရား

၂.၁ လုပ်ငန်းတာဝန်ပေးအပ်ထားချက်အရ လူမှုဖူလုံရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ အာဆီယံဝန်ကြီးများ တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးပွဲ (AMMSWD) သည် မသန်စွမ်းသူများအပါအဝင် ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများအတွက် လူမှုဖူလုံရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်များ၌ CRPD အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် တို့အတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ AMMSWD သည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်၌ ခေါင်းဆောင်များ၏ သဘောတူလက်ခံရေးအတွက် အာဆီယံ လူ့ အသိုင်းအဝိုင်း၌ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးဆိုင်ရာ ဘာလီ ကြေညာချက်ကို ရေးဆွဲတင်ပြရေးအတွက် လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဦးဆောင်ခဲ့ပါသည်။ အခြားသောပြဌာန်းချက်များ နှင့်အတူ ဤ ကြေညာချက်သည် မသန်စွမ်းသူများ၊ အထူးသဖြင့် ကလေးများ၊ အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်များနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် လိုအပ်ချက်များကို ကူညီဆောင်ကြဉ်းရန် ပူးပေါင်းကြိုးပမ်းရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ အာဆီယံ ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့ အစည်းများ၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အာဆီယံအစိုးရများကော်မရှင် (AICHR) နှင့် အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးများ၏အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ရေးနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ အာဆီယံ ကော်မရှင် (ACWC) တို့နှင့်အတူ အနီးကပ်ဆောင်ရွက်ရန် အင်န်ဂျီအိုများအပါအဝင် အစိုးရများနှင့် အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ ကို အားပေးတိုက်တွန်းထားပါသည်။

၂.၂ အာဆီယံ၌ ဆက်စပ်လွှမ်းခြုံနေသည့် လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ် (AICHR) သည် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်နှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှစ၍ ဒေသကြီးအတွင်း မသန်စွမ်းသူများအား ထိခိုက်သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကွာဟမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာခဲ့ပါသည်။ အာဆီယံ၏ သက်ဆိုင်ရာဌာနကြီးများနှင့်အတူတကွလုပ်ဆောင်လျက် (AICHR) သည် လူမှုဖူလုံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်အရာရှိကြီးများ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ (SOMMSWD) ကို ပူးတွဲဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် ကျင်းပပေးခဲ့ပါသည်။ SOMMSWD သည် AMMSWD ကို ပံ့ပိုးကူညီပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး ဤမဟာစီမံချက်ကို ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိသည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးတစ်ရပ်အနေဖြင့် အာဆီယံလူ့အသိုင်းအဝိုင်း၌ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ပါဝင်လာစေရေး အတွက် ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့တွင် ARCHR မှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ SOMMSWD မှ ခေါင်းဆောင်/ အရေးပါသူဆယ်ဦးနှင့် ACWC မှ ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ဦးတို့ဖြင့် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားပြီး အာဆီယံရှိ မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာ ပထမဆုံးသော ဌာနပေါင်းစုံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြစ်ပါသည်။

၂.၃ အာဆီယံ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေးမဟာဗျူဟာစီမံကိန်း ၂၀၂၅ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး - မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ပါဝင်စေခြင်း (စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း) သည် မသန်စွမ်းသူများ အာဆီယံဆယ်စုနှစ် စည်းရုံးရေးမူဘောင် (၂၀၁၁-၂၀၂၀) ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် အာဆီယံလူ့အသိုင်းအဝိုင်းရှိ မသန်စွမ်းသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ပါဝင် ဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ ဘာလီကြေညာချက်တွင် ချမှတ်ထားသည့်မျှော်မှန်းချက်နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ကာ အောက်ပါ လမ်းညွှန်ထားသည့် မူဝါဒများအပေါ် အခြေခံထားပါသည်။

၁. ဆက်စပ်မှု - မသန်စွမ်းသူအခွင့်အရေးများသည် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း အစိတ်အပိုင်းများအားလုံး၊ ယင်း၏ မျှော်မှန်းချက် နှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ပါဆက်စပ်နေပါသည်။ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းတွင် ထည့်သွင်း ရေတွက်ထားသည့် အရေးပါသော လုပ်ဆောင်ရမည့် အချက်များတွင် ယင်းသို့သော ဆက်စပ်မှုသည် အားလုံး ပါဝင် ကိုယ်စားပြုသော လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခု အမှန်တကယ်ဖြစ်ပေါ်လာရေးကို ရှေးရှုသည့် လမ်း ကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်လိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း အတည်ပြုထားပါသည်။

၂. ဘက်ညီမျှတစွာ တိုးတက်ရေး - စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းသည် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အားလုံးပါဝင် ကိုယ်စားပြုသည့်ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုဖန်တီးရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့စေရေး၌ အာဆီယံခေါင်းဆောင်များနှင့် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၊ အထူးသဖြင့် အာဆီယံလူ့အသိုင်းအဝိုင်း မျှော်မှန်းချက် ၂၀၂၅ ၏ တည်ရှိဆဲကတိကဝတ် များနှင့် ပြင်းပြသော ရည်မှန်းချက်များကို ပြည့်စုံစေပါသည်။

၃. အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်မှုရှိခြင်း - မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများ အားလုံးသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် ဆက်နွယ်လျက်ရှိကာ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အမှီပြုလျက်ရှိပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးအကြား ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် မသန်စွမ်းသူများနှင့်၎င်းတို့၏အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းများသည် ဤစွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းကို အပြည့်အဝအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာ၌ အရေးပါသောအောင်မြင် ရေး အချက်တစ်ခုဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်တည်ဆောက်ရေးသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့နှင့် အာဆီယံ မသန်စွမ်းဖိုရမ် (ADF)၊ အာရှပစီဖိတ် မသန်စွမ်းဖွံ့ဖြိုးရေးဌာန (APCD) နှင့် မသန်စွမ်းအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်များ နှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်းမှတစ်ဆင့် အစိုးရများ၊ မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အရေးပါသော အခြား ဆက်စပ် ပတ်သက်ရာ အဖွဲ့အစည်းများထံမှလည်း အကျိုးကျေးဇူးရရှိပါသည်။

၂.၄ အာဆီယံ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းသည် အာဆီယံအဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးနှင့် ကျယ်ပြန့်ပြည့်စုံသည့် နှီးနှော တိုင်ပင်ခြင်းမှ အကျိုးကျေးဇူးရရှိကာ ယင်း၏အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေရန် ၎င်းတို့၏ ကတိကဝတ်ကိုလည်း ပြသပေးပါသည်။ ထို့ပြင် စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အာဆီယံ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးအသိုင်းအဝိုင်း (APSC)၊ အာဆီယံစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အသိုင်းအဝိုင်း (AEC) နှင့် အာဆီယံ လူမှုယဉ်ကျေးမှု အသိုင်းအဝိုင်း (ASCC) တို့၏ ဒုတိယအတွင်းရေးမှူးချုပ်များနှင့် အတူတိုင်ပင်ဆွေးနွေးထားကာ အာဆီယံ အတွင်းဝန်များဌာနက အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရေးတွင် ပါဝင်ကူညီမည်ဟု ကတိကဝတ်ပြု ထားပါသည်။

၂.၅ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေးမဟာဗျူဟာစီမံကိန်း၏ အလုံးစုံပန်းတိုင်မှာ ဘဝအခြေအနေများ အားလုံးတွင် မသန်စွမ်းသူများ၏ လွတ်လပ်မှု၊ လွတ်မြောက်မှုဆိုင်ရာ ရွေးချယ်ခွင့်နှင့် အပြည့်အဝထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေးတို့ကို အသိအမှတ် ပြုကာ ရေရှည်တည်တံ့သည့် အားလုံးပါဝင်ကိုယ်စားပြုသည့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခု တည်ဆောက်လျက် ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့်၌ CRPD ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုတွင်ပါဝင်ကူညီ ပြည့်ဆည်းရန်ဖြစ်ပါသည်။ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းသည် မသန်စွမ်းသူများ၊ ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များ၊ ကိုယ် ရေးကိုယ်တာ ကူညီပေးနေသူများ နှင့် ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးနေသူများအတွက် ဖြစ်နိုင်သမျှတန်းတူညီမျှရေးနှင့် ဘဝအရည်အသွေး မြင့်မားရေး တို့ကို ရရှိရန်ရည်ရွယ်ထားပါသည်။

၂.၆ အာဆီယံ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေးမဟာဗျူဟာစီမံကိန်းသည် အာဆီယံလူ့အသိုင်းအဝိုင်း၏ မဏ္ဍိုင်သုံးရပ်စလုံးတွင် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကိုပါဝင်စေရေးတွင် အာဆီယံလူ့အသိုင်းအဝိုင်းမျှော်မှန်းချက် ၂၀၂၅ ကို ပြည့်မီရန် နှင့် ခိုင်မာစေရန် လည်း လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကာ အားလုံးပါဝင်ကိုယ်စားပြုသည့် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုဆီသို့ ရှေးရှုရန် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၏ ကတိပြုဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း အားပေးမြှင့်တင်ပေးပါသည်။ ယင်းသည် မသန်စွမ်းသူများ နှင့် ဆက်စပ်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များအားလုံးအတွက် တစ်ဦးတစ်ယောက်ကဖြစ်စေ၊ အများပြည်သူ သို့မဟုတ် လူမှု ဖူလုံရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဥပဒေရေးရာတရားရုံးများ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များ သို့မဟုတ် ဥပဒေပြု လွှတ်တော်များက ဆောင်ရွက်သည်ဖြစ်စေ ပဓာနကျသည့် အခြေခံမူဝါဒကို လမ်းညွှန်ထားပါသည်။ ယင်းမှာ မသန်စွမ်းသူများ၏ အကျိုးစီးပွားများနှင့် လိုအပ်ချက်များကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း၊ မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်ကိုယ်စားပြုရေးနှင့် ပါဝင်

လာစေရေး တို့ကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်သင့်သည်ဆိုခြင်း နှင့် ပတ်သက်၍ သိရှိဆောင်ရွက်ရေးနှင့် အထူး ချဉ်းကပ် ဆောင်ရွက်မှု တို့ကို နောက်ဆုံး အားထားကျင့်သုံးရန် ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အာဆီယံသည် ၂၀၃၀ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်အညီ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို စွဲမြဲစွာ ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ထားလျက်ရှိသဖြင့် အာဆီယံ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေးမဟာဗျူဟာစီမံကိန်း တွင် မသန်စွမ်းသူများကိုယ်စားပြုပါဝင်ရေး ဆိုင်ရာ ယင်း၏မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များကို ပဲ့ကိုင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အရေးပါသောလုပ်ဆောင်ချက် တစ်ခုအဖြစ်ရှိနေမည့် ဖြစ်ပါသည်။

၂.၇ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း သည်ဘာလီကြေညာချက်နှင့် အာဆီယံလူ့အသိုင်းအဝိုင်းစီမံချက် ၂၀၂၅ တို့ ဖြင့် အာဆီယံ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ မသန်စွမ်းနိုင်ငံသားများအား သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ကတိကဝတ်များကိုပြည့်မီ စေရန် ရည်ရွယ်ထားသည်သာမက အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား ယင်းတို့၏ နိုင်ငံတွင်းဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများကို လိုက်ဖက်စေရေး၌ ကူညီပေးရန်လည်း ရည်ရွယ်ထားပါသည်။

၂.၈ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေးမဟာဗျူဟာစီမံကိန်းသည် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအားလုံးအတွက်လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဘုံပြဋ္ဌာန်း ချက် တစ်ခုဖြစ်သည့် CRPD ၏ ယေဘုယျ မူဝါဒများကို လိုက်နာစောင့်ထိန်းပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ...

- (က) လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း၏ ရှိ ရင်း စွဲဂုဏ်သိက္ခာ၊ ကိုယ်ပိုင်ရွေးချယ်ခွင့်အပါအဝင် တစ်ဦးချင်း၏ ကိုယ်ပိုင် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်မှုတို့ကို လေးစားခြင်း။
- (ခ) ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုရခြင်း
- (ဂ) လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အပြည့်အဝနှင့် ထိရောက်သော ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စားပြုပါဝင်စေခြင်း။
- (ဃ) မသန်စွမ်းသူများအား လူသားများနှင့် လူသား၏ မတူကွဲပြားမှု အခြေအနေတစ်ရပ်၏ အစိတ်အပိုင်း အဖြစ် လက်ခံပေးခြင်းနှင့် မတူညီမှုကိုလေးစားခြင်း။
- (င) အခွင့်အလမ်းများကို တန်းတူညီမျှဖြစ်စေခြင်း။
- (စ) သွားလာနိုင်ခြင်း။
- (ဆ) အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးများအကြား တန်းတူညီမျှခြင်း။
- (ဇ) မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာသော စွမ်းရည်များကို လေးစားခြင်းနှင့် ကိုယ်ပိုင် လက္ခဏာများ ကို ထိန်းသိမ်းရန် မသန်စွမ်းသူကလေးများ၏ အခွင့်အရေးများကို လေးစားခြင်း။

၃။ ဦးစားပေးနယ်ပယ်များ/ အရေးပါသော လုပ်ဆောင်ရမည့် အချက်များ

၃.၁ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း သည် CRPD ကိုတိုးမြှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရေးကို ရှေးရှုသည့် ဘာလီ ကြေညာချက် နှင့် စည်းရုံးရေးမူဘောင်တို့ ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် ဦးစားပေးနယ်ပယ်များ/ အရေးပါသည့် လုပ်ဆောင်ရမည့် အချက်များကို ဦးစွာဖော်ထုတ်ပါသည်။ ဤဦးစားပေးနယ်ပယ်များ/ အရေးပါသည့် လုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များကို နိုင်ငံရေး၊ ဥပဒေရေးရာ၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ် များ၌ မသန်စွမ်းသူများ ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရေး၏ အရေးပါမှုနှင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝနားလည် သိရှိမှုတို့ကို အသိအမှတ်ပြုရာတွင် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

၃.၂ ဘာလီကြေညာချက်တွင် ချမှတ်ထားသည့် အရေးပါသောပစ်မှတ်နယ်ပယ်များအားလုံး၏ တူညီသော အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုသော်လည်း စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း သည် သတ်မှတ်ထားသည့်အချိန်တစ်ခု အတွင်း ရည်မှန်းချက်များ အားလုံးရရှိရေးအတွက် အရင်းအမြစ်များကို ခွဲဝေချမှတ်ရာတွင် အခက်အခဲများ ရှိကြောင်းကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ ထို့ကြောင့် စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း သည် အာဆီယံ၏ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်မှုများ နှင့် အာဆီယံ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းအစီအစဉ် သုံးရပ်နှင့်ညီညွတ်သောအရေးပါသည့် ဦးစားပေး နယ်ပယ်များရှိ အရင်းအမြစ်များကို အလေးထားရန် ရည်ရွယ်၍ အာဆီယံပြည်သူများထံ ခိုင်မာသည့်အကျိုးခံစားခွင့်များကို ဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း သည် ကန့်သတ်ထားသည့် မူဘောင်တစ်ခု ဖြစ်ပြီး CRPD နှင့် အာဆီယံ အဖွဲ့ဝင် တစ်ခုချင်း စီတင်ရှိသော အခြားသောမူဘောင်များရှိ တာဝန်များ အားလုံးကို အပြည့်အဝလွှမ်းခြုံထားခြင်းမရှိကြောင်း အသိအမှတ်ပြုလျက် စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း ဦးစားပေးနယ်ပယ်များထက် လွန်သော လုပ်ဆောင်ချက်များ ကိုလည်း တစ်ပြိုင်နက်ဆောင်ရွက်သွားကြရန် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား အလေးအနက်

တိုက်တွန်းပါသည်။ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ တန်ဖိုးရှိသော သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ဤ ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ချက်များမှ ရလဒ်များကို အနာဂတ်ဒေသဆိုင်ရာဆွေးနွေးပွဲများတွင် အခြားအဖွဲ့ဝင်များနှင့် အာဆီယံ အရာရှိများအား မျှဝေသွားသင့်ပါသည်။

၄။ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်း

၄.၁ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း သည် CRPD တွင် ချမှတ်ထားသော မသန်စွမ်းသူများဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် အခွင့်အရေးများ ရရှိခွင့်ရှိကြသူများ (အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ) အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော အခြားသော လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား လေးစားလိုက်နာရန်၊ အားပေးမြှင့်တင်ရန်၊ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရန် နှင့် ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ရန်ဝတ္တရားများကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ ဤ တာဝန် ဝတ္တရားများကို လုပ်ဆောင်ရန် အတွက် လူ့အခွင့်အရေးအခြေခံသဘောတရားများနှင့် ယင်းတို့၏ ထိရောက်သောအသုံးချမှုများကို ပိုမိုနားလည်စေရန် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရစနစ်များ / အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် တာဝန်ရှိကြသူများအားလုံး၏ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ခြင်း အပါအဝင်လုပ်ဆောင် နိုင်သော ဝန်းကျင်တစ်ခုဖန်တီးပေးရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် တာဝန်ရှိပါသည်။ ဤစိတ်ဓာတ်ဖြင့် စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း အား သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း အမျိုးမျိုးတို့က ယင်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းနယ်ပယ်များအရ မသန်စွမ်းသူများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများကို ယင်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် သီးသန့်လုပ်ဆောင်မှုများသို့မဟုတ် အစီအစဉ်များ၊ စီမံကိန်းများနှင့် လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှု များ အဖြစ်သို့ အရေးပါသည့် လုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များအဖြစ် ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင် ခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး တိုးတက်မှုများကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာအစည်းအဝေးများတွင် အစီရင်ခံရမည် ဖြစ်ပါ သည်။

၄.၂ မဏ္ဍိုင်အမျိုးမျိုး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက် ပင်တိုင်ဆောင်ရွက်ရသူအဖြစ် AMMSWD သည် စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုကို ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ကာ၊ စုစည်းရေးအတွက် အာဆီယံ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းသုံးရပ်စုလုံး၌ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်း တိုးတက်မှု နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အာဆီယံအတွင်းဝန်များရုံးမှ နှစ်စဉ်အစီရင်ခံစာ တစ်စောင်ကို လက်ခံရရှိမည် ဖြစ်ပြီး ယင်း အစီရင်ခံစာကို အာဆီယံ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း ကောင်စီများထံ ဆက်လက်ပေးပို့ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄.၃ အာဆီယံအတွင်းဝန်များရုံးသည် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းသုံးရပ်စုအတွက် စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း အကောင် အထည် ဖော်ဆောင်ခြင်း တိုးတက်မှု အစီရင်ခံစာကို ပူးတွဲညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးအစည်းအဝေး (JCM) တွင် တင်ပြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၄.၄ APSC ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရေးအစည်းအဝေး (ASCCO)၊ (AEC) အတွက် အားလုံးပါဝင်သော ကော်မတီ (COW) နှင့် ASCC ဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရေး အစည်းအဝေး (SOC - COM) တို့သည် ယင်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာအစည်း အဝေးများ၌ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အစီအစဉ် တစ်ခု ထည့်သွင်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄.၅ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခြင်းသည် အာဆီယံ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍ ကို အကောင်းဆုံးအသုံးချမည့် မဟာဗျူဟာများနှင့် ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မှုများကို အသုံးပြုရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ပုံမှန် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး (PPP) အစည်းအဝေးများ၊ လူမှုရေးစွန့်ဦးတီထွင်လုပ်ငန်းများ အပါအဝင် ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေးအတွက် အခွင့်အလမ်းများကို မြှင့်တင်ပေးရန် အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများ (အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ) ကို အားပေးတိုက်တွန်းကာ အားလုံးပါဝင်ကိုယ်စားပြု၍ ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လူမှုတာဝန်ယူမှုတို့ကို ပေါင်းစပ်ပေးရ မည်ဖြစ်ပါသည်။

၅။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း

၅.၁ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့သည် ဦးတည်အုပ်စုများ၊ ညွှန်းကိန်းများနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများပါဝင်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း (M&E) မဟာဗျူဟာနှင့် ရလဒ်များ မူဘောင်အရ သဘောတူညီထားသော သို့မဟုတ် လက်ရှိကျင့်သုံးနေသော အချက်များကို အသုံးပြုရမည်ဖြစ်သည်။ အခချက်အလက်များ စနစ်တကျ ကောက်ယူခြင်းနှင့် အရည်အသွေးနှင့် အရေအတွက်

အကဲဖြတ်ခြင်းများ အပါအဝင် အခြားသင့်လျော်ရာ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် နည်းစနစ်များကိုလည်း ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့်၊ နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍများဆင့်များ ကဏ္ဍတို့၌ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း မှ ထွက်ပေါ်လာသော မူဝါဒများ/ အစီအစဉ်များ/ စီမံကိန်းများ၏ သက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်လေ့လာရန် တိုက်တွန်းပါသည်။

၅.၂ ၂၀၁၈ - ၂၀၂၁ ကာလဆိုင်ရာ ကြားဖြတ်အကဲဖြတ်လေ့လာမှုတစ်ခုနှင့် ၂၀၂၁-၂၀၂၅ ကာလဆိုင်ရာ အပြီးသတ် အကဲဖြတ် လေ့လာမှုတို့ကို SOMSWD ၏ ဦးဆောင်မှုအရ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း ၏ အောင်မြင်မှုသို့ရှေ့ရှုသည့် ရလဒ်များကို အကဲဖြတ်ရန်နှင့် တိုးတက်မှုအခြေအနေများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ကြားဖြတ် အကဲဖြတ်လေ့လာမှုသည် အခြားသောလုပ်ငန်းများနှင့် အတူ မသန်စွမ်းရွေ့ပြောင်းလုပ်သားများအပါအဝင် မသန်စွမ်းမှုအမျိုးမျိုးရှိသူများအတွက် စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်မှု ပိုမို ကောင်းမွန်စေရေး ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသွားမည်ဖြစ်သည်။

၅.၃ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေး မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုမှာ လုပ်ငန်းထိရောက်စွာ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရေး အတွက် မဖြစ်မနေအရေးပါ ပါသည်။

၆။ အပြောင်းအလဲအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၆.၁ မသန်စွမ်းသူများ၊ မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရအရာရှိများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားသော ဆက်စပ်ပတ်သက်သည့်အဖွဲ့အစည်းများသည် နိုင်ငံတကာ ကတိကဝတ်များကို ရပ်ရွာလူထု အဆင့်ရှိ ရလဒ်များ အဖြစ် အသွင်ပြောင်းရန်နှင့် မသန်စွမ်းသူများပါဝင် ကိုယ်စားပြုရေးတို့အတွက် သင့်လျော် သော အသိအမြင်၊ အတွေ့အကြုံနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများရရှိရန် အခွင့်အလမ်းများရှိစေရေးအတွက် စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ခြင်း၊ လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှုများတွင် ချိတ်ဆက်ပါဝင်ဆောင်ရွက် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှုများတွင် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အလုပ်အကိုင်၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း၊ နည်းပညာတီထွင်ကြံဆမှု၊ ဘဏ္ဍာရေး ပါဝင်မှု၊ စွန့်ခွဲတီထွင်မှု၊ ဝန်ဆောင်မှုအမျိုးမျိုးတွင် လိုက်လျောညီထွေမှု တို့အပါအဝင် လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး ပါဝင်မှုများ အတွက် တန်းတူညီမျှသော အခွင့်အလမ်းများရရှိစေရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ လူမှုရေး ပွဲလမ်းများနှင့် စိတ်အပန်းဖြေလှုပ်ရှားမှုများအတွက် အားလုံးပါဝင်စေသော ဝန်းကျင်တစ်ခုဖန်တီးရေးတို့ကို ရှေးရှု၍ အလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၆.၂ မသန်စွမ်းမှုပါဝင်ရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် လုပ်ဆောင်မှုသည် သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေခြင်းဖြင့်လည်း တိုးတက်စေရမည် ဖြစ်သည်။ စာရင်းဇယားအချက်အလက်များ၊ သုတေသနစာအုပ်စာတမ်းများအပါအဝင် သုတေသနနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ အသုံးပြုခြင်းနှင့် အလေ့အကျင့်ကောင်းများဆိုင်ရာ သတင်း အချက်အလက်များကို အကောင်းဆုံး အသုံးပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ထိရောက်သည့်ဖြန့်ဝေမှုများတွင် သက်ဆိုင်ရာစာရွက်စာတမ်းများ နှင့် သတင်း အချက်အလက်များ၊ နိုင်ငံတကာပြဋ္ဌာန်းချက်များကို သက်ဆိုင်ရာဘာသာစကားအမျိုးမျိုးနှင့် ပုံစံအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် တတ်နိုင်သမျှ ရရှိစေခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။

၆.၃ မသန်စွမ်းသူများအား အစိုးရအရာရှိများ၊ မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သည့် အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးနှင့် အတူပါဝင် ဆောင်ရွက်စေရေး နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လုပ်ငန်းဌာန အခြေအနေအမျိုးမျိုးတွင် အာဆီယံ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း သုံးရပ်စလုံး၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အသေအချာ ရှိစေရန် မူဝါဒ ဆွေးနွေးမှုများ ပုံမှန်ကျင်းပသွားမည်ဖြစ်သည်။

အာဆီယံစွမ်းဆောင်နိုင်ရေးမဟာဗျူဟာစီမံကိန်း ၂၀၂၅ -
မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ထည့်သွင်း အကောင်အထည်ဖော်ရေး
မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အဓိကလုပ်ဆောင်ချက်များ

<p>အာဆီယံနိုင်ငံရေး- လုံခြုံရေး အသိုက်အမြုံ (APSC) ကြေညာစာတမ်း ၂၀၂၅</p>	<p>အဓိကဆောင်ရွက်မည့်အချက်များ</p>
<p>က။ စည်းမျဉ်းအခြေ ပြု၊ လူထုဦးစားပေး လူထုဗဟိုပြု အသိုက်အမြုံ</p> <p>A. Rule – based, People – Oriented, People Centered Community</p>	<p>APSC 1 မသန်စွမ်းသူများအနေဖြင့် သန်စွမ်းသူများနှင့် တန်းတူညီမျှ မဲပေးခွင့်ရခြင်း၊ ရွေးကောက် ခံပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း၊ တရားမျှတမှုကို ရရှိခံစားခွင့်ရှိခြင်းဖြင့် အများပြည်သူ ဆိုင်ရာ၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာဘဝတွင် အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ကို မြှင့်တင် ကာကွယ်ပေးမည့်ဥပဒေရေးရာနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်စရာများ အားလုံးကို ဆောင်ရွက်ရန် အားပေးလှုံ့ဆော်မည်။</p> <p>APSC 2 တရားရုံး Encourage Access to information ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ရွေးကောက်ပွဲများ၊ လက်လှမ်း မှီသော ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် အားလုံးအဆင်ပြေအောင် ပြုလုပ်ထားသည့် မဲရုံများနှင့် အခြားသော နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ အတွက် လက်သင့် ခံနိုင်သော စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားရှိမှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အများဆိုင်နှင့်ပုဂ္ဂလိကပိုင် ဝက်ဘ်ဆိုက်များမှ ရရှိနိုင်ရေးကို အားပေး လှုံ့ဆော်မည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် မျက်မမြင်စာ၊ အသံ၊ စာတမ်းထိုးနှင့် အသံ အထောက်အကူ စနစ်များပါသော ဗီဒီယိုများ စသည့်နည်းပညာသစ်နှင့် အစားထိုး ရွေးစရာ ပုံစံများ အသုံးပြုခြင်း၊ အားလုံး အသုံးပြုနိုင်မည့် အီလက်ထရောနစ်ပုံစံများ၊ ဗီဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားတို့တွင် ရရှိနိုင်မည့် စာတမ်းထိုးများ ထည့်ပေးခြင်း၊ ပရောဖက်ရှင်နယ်လက်သင်္ကေတပြသမှုများ အကူအညီ ထားပေးခြင်း၊ သင်ယူမှုဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများအတွက် ကာကွယ်ရန်ပုံစံများထည့်ပေးခြင်း စသည်တို့ကို အသုံးပြုပြီး မသန်စွမ်းသူ များ ပါ မကျန် ထည့်သွင်း စဉ်းစားပေးသည့် စနစ်ကို အသုံးပြုမည်ဖြစ်သည်။</p> <p>APSC3 ရှေ့နေမငှားနိုင်သည့် မသန်စွမ်းသူများအား ဥပဒေအထောက်အကူပေးနိုင်ရန် အတွက် မသန်စွမ်းမှု နှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို အထူးပြုလေ့လာ ထားသည့် ဥပဒေအထောက်အကူ ကျွမ်းကျင်သူများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ ကွန်ယက်ကို တည်ထောင်မည်။</p> <p>APSC 4 မသန်စွမ်းမှုထောင့်၊ လူ့အခွင့်အရေးအခြေခံမှုများနှင့် တကွ ၎င်းတို့ကို ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၊ အစိုးရ ရှေ့နေများ၊ အကျဉ်းဌာနအရာရှိများ၊ လူမှုမှုလုံခြုံရေး အရာရှိများ၊ ရဲနှင့်အခြားဝန်ထမ်းများ၏ နေ့စဉ်ဘဝမှာ ပါအသုံးချပုံများနှင့် ဆိုင်သော သင်တန်းနှင့် စွမ်းရည်တည်ဆောက်ရွက်ချက်များကို မသန်စွမ်းသူတို့၏ အခွင့်အရေးများ ကို လေးစားခြင်း၊ ကာကွယ်ခြင်း၊ ရရှိစေခြင်း စသည်အားဖြင့်ပြုလုပ်မည်။</p> <p>APSC5 တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ၊ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်များအား မသန်စွမ်း အခွင့်အရေး နှင့် မသန်စွမ်းသူများကို ချန်လှပ်မထားရေးဆိုင်ရာ အသိရှိမှု မြှင့်တက်အောင် ဆောင်ရွက်မည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာ တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများနေ့ (IDPD) ကျင်းပခြင်း အပါအဝင် အနုပညာနှင့် အားကစားပွဲများ၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်ပေးသည့် မီဒီယာ အမျိုးမျိုး စသည့် ဆက်စပ်သည့် အခမ်းအနားများ ကျင်းပခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်။</p> <p>APSC 6 အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ ကော်မတီနှင့် အခြားသော နိုင်ငံတကာယန္တရားလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်မှုမြှင့်တင်ရန်အားပေးမည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် UNCRPD, UNCEDAW, UNCRC တို့ကို အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံ အလိုက် အစီရင်ခံစာများ တင်သွင်းစေခြင်း အားဖြင့် အထူးသဖြင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်အောင် လုပ်ဆောင်မည်။</p> <p>APSC 7 အာဆီယံဒေသအတွင်း မသန်စွမ်းသူများအရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေ ကြသော အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ၊ မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ စသည်တို့၏ ကွန်ယက်ကို အားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်မည်။ ထို့ပြင်အောက်ပါတို့မှ တစ်ဆင့် အပြည်ပြည်ဆိုင် ရာနှင့် ဒေသအလိုက် လူ့အခွင့်အရေး ကတိကဝတ်များ ထိထိရောက်ရောက် အကောင်အထည်ဖော်မှုအပိုင်းတွင် အာဆီယံနိုင်ငံများမှ အလားတူအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ရေး ကိုလည်း အားပေးမည်ဖြစ်သည်။</p>

	<p>APSC 7.1 အာဆီယံနိုင်ငံများအတွင်းနားလည်မှု၊ ဗဟုသုတနှင့် စိန်ခေါ်မှုပေါင်းစုံကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ နိုင်ငံတော်မူဝါဒပိုင်း ပြုပြင်မြှင့်တင်ခြင်း၊ စသည်တို့ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ကျွမ်းကျင် မသန်စွမ်းများ အပါအဝင် မသန်စွမ်း အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများကို စုဝေးအသုံးချခြင်း၊ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အာဆီယံ တက္ကသိုလ် ကွန်ယက် (AUN) နှင့် အာဆီယံရေးရာ လေ့လာမှုဌာနများမှ တဆင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း လည်း ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။</p> <p>APSC 7.2 အစိုးရအရာရှိများ၊ ဉာဏ်ကြီးရှင်အဖွဲ့များ၊ လူငယ်နှင့် အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများ အတွက် စွမ်းရည်မြှင့် အစီအမံများ အကောင်အထည်ဖော်ပြီးလျှင် ဒီမိုကရေစီနှင့်မသန်စွမ်းသူများအား ဒီမိုကရေစီ စနစ်အတွင်း သွတ်သွင်းခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူများနှင့် ဆိုင်သော အတွေ့အကြုံများကို ဖလှယ်မည် ဖြစ်သည်။</p> <p>APSC 7.3 မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်လှုပ်ရှားရေးနှင့် ၎င်းတို့အတွက် ထိရောက်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကဏ္ဍကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် လုပ်ငန်းအစီအမံများကို စဉ်းစားဖော်ထုတ်ကာ အကောင်အထည်ဖော်ရန် အတွက် အစိုးရ အဖွဲ့များ၊ သက်ဆိုင် ပတ်သက်သူများအကြား လူစေ့ပါဝင်သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုနှင့် မိတ်ဖက်ပြု ဆောင်ရွက်မှုကို အားပေးမြှင့်တင်မည်။</p> <p>APSC 7.4 ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ အခြားသောဆက်ဆိုင်သည့်ပတ်သက်သူများနှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင်မှု အားကောင်းစေရန် အတွက် အာဆီယံဖောင်ဒေးရှင်းကို ပံ့ပိုး ကူညီမည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ သတင်း အချက်အလက်များ၊ ဝန်ဆောင်မှု များနှင့်လှုပ်ရှားခွင့်များတွင် မသန်စွမ်းသူများကိုပါ ထည့်သွင်းရာ၌ ကော်ပိုရေးရှင်းများ၏ လူမှုတာဝန်ယူမှုကို မျိုးစေ့ချပေးရန်ဖြစ်သည်။</p> <p>APSC 7.6 သင့်တော်သည့်နေရာများတွင် AICHR ဆီလျော်သည့် ကဏ္ဍအလိုက် အာဆီယံ အဖွဲ့အစည်း များ၊ အခြားသော ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအကြား အပြန်အလှန် ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ညှိနှိုင်း တိုင်ပင်မှု ဖြစ်အောင် တွန်းအားပေးမည်။ ထို့ပြင် မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ မသန်စွမ်းသူတို့၏ အခွင့်အရေးများ မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နေသည့် CSO များကိုလည်း ထည့်သွင်းမည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ AICHR ဒေသတွင်း နှစ်စဉ် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကို မပျက်မကွက်ကျင်းပခြင်း နည်းလည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။</p> <p>APSC 7.7 စည်းမျဉ်းအပေါ် အခြေခံသော အာဆီယံအသိုက်အမြုံဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းရာ၌ မသန်စွမ်း အဖွဲ့အစည်းများ အား အာဆီယံပါလီမန်များအဖွဲ့၊ အာဆီယံအစိုးရတို့နှင့် အမျိုးသားအဆင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံရန် တွန်းအားပေးမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ASEAN Enabling Masterplan ကို အမျိုးသား အဆင့်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း သည်လည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။</p> <p>ASPSC 7.8 မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ မသန်စွမ်းသူများအားနိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသတွင်းအဆင့်တို့၌ ကိုယ်စားပြုသည့် အဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် အာဆီယံ အဖွဲ့များ၊ အာဆီယံ၏ အကျိုးစီးပွားရှင်များ အကြား ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု ပူးတွဲ ဆောင်ရွက်မှုများ ဖြစ်အောင် မြှင့်တင် ဆောင်ရွက်မည်။</p>
<p>ခ။ ငြိမ်းချမ်းလုံခြုံ၍ တည်ငြိမ်သော ဒေသ</p>	<p>APSC 8 ကလေးသူငယ်များ၊ လူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်မှုကြောင့် မသန်စွမ်းမှု တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း ခံစားရသည့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ အတွက် လက်သင့်ခံနိုင်သော စီစဉ် ဆောင်ရွက် လိုက်လျောမှုများဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် မူဝါဒများ ပိုမို အားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်မည်။</p> <p>APSC 9 အကြမ်းဖက်မှု၊ အကြမ်းပတ်သမ်းနည်းပါးသောအစွန်းရောက်ကျင့်စဉ်၊ တရား ဥပဒေမဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားမှု၊ မသန်စွမ်းအမျိုးသမီးနှင့်ကလေးငယ် များအပါအဝင် လူကုန်ကူးခြင်း၊ လက်နက် မှောင်ခိုခြင်း၊ ပင်လယ်စားပြုမှု ကျူးလွန်ခြင်း၊ ငွေကြေးခဝါချခြင်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စီးပွားရေးရာဇဝတ်မှုနှင့် ဆိုက်ဘာမှုခင်းများ စသည်တို့ပါဝင်သော “နိုင်ငံ ဖြတ်ကျော် မှုခင်းများ တိုက်ဖျက်ရေး အာဆီယံလုပ်ငန်း စီမံချက် လက်တွေ့အစီအစဉ်” ကို ထိထိရောက်ရောက် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်အောင် ပါဝင်အားဖြည့်ရန်အတွက် ကဏ္ဍ အလိုက် အဖွဲ့များနှင့် မသန်စွမ်း အဖွဲ့အစည်းများ အကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို အားပေးမည်။</p> <p>APSC 10 မသန်စွမ်းသူများအတွက် ရည်ရွယ်သော လက်လှမ်းမီသော အချက်အလက် များနှင့် ပညာပေးလှုံ့ဆော်မှု အသုံးပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အထောက်အကူ ပစ္စည်းများနှင့်ဝန်ဆောင်မှုများကို လူစုံအသုံးပြုနိုင်အောင် စီစဉ်ပေးထားခြင်း ဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် လုံးဝ</p>

	<p>ကိုက်ညီအောင် ဆောင်ရွက်ရန် အားပေးခြင်း စသည်တို့အားဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါး ကင်းစင်သော အာဆီယံ ဖြစ်စေရေး အားထုတ်မှုများ အရှိန်အဟုန်မြှင့်မည်။</p> <p>APSC 11 မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ လက်တွဲပြီး CRPD အရ နိုင်ငံတကာ နှင့် အာဆီယံ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၏ မိမိနိုင်ငံအလိုက် ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းထားမှုများနှင့်အညီ မသန်စွမ်းဒုက္ခသည်များနှင့် ခိုလှုံခွင့် လျှောက်ထားသူများအား အကာအကွယ် တိုးမြှင့် ပေးအပ်မည်။</p> <p>APSC 12 သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ မကျရောက်မီ၊ ကျရောက်နေစဉ်အတွင်းနှင့် ကျရောက်ပြီး နောက်ပိုင်းတို့၌ မသန်စွမ်းသူများ ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်နိုင်ရန် အလို့ငှာ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသ အလိုက် မသန်စွမ်းမှုဆိုင်ရာ၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မူဘောင်များနှင့် အခြားအာဆီယံရေးရာ ကော်မတီများ ဖြစ်ကြသော သဘာဝဘေး အန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲမှု အာဆီယံကော်မတီ (ACDM)၊ သဘာဝဘေးဒဏ် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာမှု အကူအညီ ပေးရေး အာဆီယံ ညှိနှိုင်း ဆက်သွယ်ရေးစင်တာ (AHA Centre)၊ အာဆီယံဒေသတွင်းဘေးအန္တရာယ် အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေး နှိုးဆော်မှုလေ့ကျင့်ခန်း (ARDEX) နှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကူညီကယ်ဆယ်ရေးလေ့ကျင့်မှု အာဆီယံ ဒေသတွင်း ဖိုရမ် (ARF DiREx) နှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် အရေး ပေါ်တုံ့ပြန်ရေး အာဆီယံ ဒေသသဘောတူညီချက် (AADMER)၊ အာဆီယံပူးတွဲ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် တုံ့ပြန်ရေး အစီအမံ (AJDRP) တို့ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ တစ်ခုတည်းသော အာဆီယံ - တစ်ခုတည်းသောတုံ့ပြန်မှု ကြေညာချက် တို့၏ အားထုတ်မှုများ သဟဇာတဖြစ်အောင်လုပ်မည်။</p> <p>APSC 13 မသန်စွမ်းသူများအဖွဲ့အစည်းများ၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပြီး မသန်စွမ်းသူများ အကျိုးဝင်သော သဘာဝဘေးပြန်လည်ထူထောင်ရေး အစီအမံများ ချမှတ်မည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဘတ်ဂျတ်ခွဲဝေသုံးစွဲမှု၊ အကူအညီကိရိယာ၊ ဆေးဝါးပြုစုဆောင်ရွက်မှု၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ခိုလှုံနားနေရာ ဝန်ဆောင်မှုများရရှိစေရေး၊ အရေးပေါ် အခြေအနေပြင်ဆင်ခြင်း၊ သဘာဝဘေးတုံ့ပြန်ခြင်းဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာများ၊ သဘာဝဘေးလျော့ပါးရေး အစီအမံများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ၊ မသန်စွမ်းသူများ (အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီး၊ ကလေးသူငယ်နှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ) အပေါ်သဘာဝဘေး ၏ သက်ရောက်မှု လျော့ကျစေရန် စောင့်ကြည့်ရေးနှင့် အကဲဖြတ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်မည်။</p> <p>APSC 14 အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးမန်နေဂျာများ၊ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်သူများအကြား မသန်စွမ်းမှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ပရော်ဖက်ရှင်နယ်များ ကွန်ယက်တစ်ခုတည်းထောင်ကာ သဘာဝဘေးနှင့် အရေးပေါ် ကြိုတင် ပြင်ဆင်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် အစီအစဉ်များ စီမံရေး ဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းအပိုင်းတွင် မသန်စွမ်းအဖွဲ့များ ကွန်ရက်နှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းမည်။</p> <p>APSC 15 မသန်စွမ်းသူများ အကျိုးဝင်သော သဘာဝဘေးစီမံခန့်ခွဲမှု အစီအမံများ၊ အစီအစဉ်များ၊ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများမှ ရရှိသည့် တီထွင်ဆန်းသစ်မှု၊ ကောင်းမွန်သော အလေ့အထနှင့် ရရှိသည့် သင်ခန်းစာများကို မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ အာဆီယံ အဖွဲ့အစည်း၊ လက်အောက်ခံအဖွဲ့များ၊ သက်ဆိုင်သော အကျိုးစီးပွားရှင်များ နှင့် ဒေသတွင်းတွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင် မျှဝေမည်။</p> <p>APSC 16 သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်သည့်အခါ အများဆုံးထိခိုက်သူများ (ဥပမာ ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီး၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ မသန်စွမ်းသူများ) နှင့် ပတ်သက်သည့် စိတ်ချ ယုံကြည်ရသော၊ ခိုင်မာသော၊ ပြည့်စုံသော ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းဖြန့်ဝေပေးနေသည့် အာဆီယံကဏ္ဍအလိုက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံအဆင့် စာရင်းအင်းဝန်ကြီးဌာန/ အဖွဲ့အစည်းများ အကြား ထိရောက်သည့် ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှု လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုကို ပံ့ပိုးပေးမည်။ သို့မှသာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု ရင်းမြစ်များ ခွဲဝေသုံးစွဲမှုကို ထိရောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင်ထိုအချက် အလက်များ ၏ အကူအညီကို အပြည့်အဝ ရမည်ဖြစ်သည်။</p>
<p>အာဆီယံနိုင်ငံရေး- လုံခြုံရေးအသိုက် အမြုံ (APSC) ကြေညာ စာတမ်း ၂၀၂၅</p>	<p>အဓိကဆောင်ရွက်မည့်အချက်များ</p>

<p>ဂ။ လှုပ်ရှားတိုးတက်ပြီး အမြင်ကျယ်သော ဒေသဖြစ်ရေးတွင် အာဆီယံ၏ အချက်အချာကျမှု</p>	<p>APSC 17 သက်ဆိုင်သည့် အဆင့်မြင့်အရာရှိများကို မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ မသန်စွမ်းသူ များနှင့် ပုံမှန်တွေ့ဆုံ စည်းဝေးစေပြီး ၂၀၂၅ မျှော်မှန်းချက်ဖြစ်သည့် ‘Forging Ahead Together’ နှင့်အညီ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေးကို လေးစားစောင့်ရှောက် နိုင်ရေး ဒေသအဆင့် မဟာဗျူဟာ ဦးတည်ချက် ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးစေမည်။</p> <p>APSC 18 အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ လက်တွဲဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပင်မအဖွဲ့အစည်းများ အကြား စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုကို စဉ်ဆက်မပြတ်တည်ဆောက်ရင်း မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း မိတ်ဖက် ပြုနိုင်အောင် ကူညီပေးကာ မသန်စွမ်းသူများအခွင့်အရေး မြှင့်တင်ခြင်းနှင့်ကာကွယ်ခြင်း၊ အာဆီယံ အသိုက်အဝန်းတွင် မသန်စွမ်းသူများလည်း ပါဝင်ရေးတို့အတွက် အလုံးစုံထိထိရောက်ရောက် ရှိအောင် ဦးတည် ဆောင်ရွက်မည်။</p> <p>APSC 19 မသန်စွမ်းအခွင့်အရေးမြှင့်တင်ကာကွယ်ခြင်းနှင့် ဒေသတွင်းမသန်စွမ်းသူများ အကျိုးဝင်ရေး စသည့် အားလုံးစပ်ဆက်နေသည့် အရေးကိစ္စရပ်များကို အာဆီယံကဏ္ဍအလိုက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အာဆီယံ ဦးဆောင်သော လုပ်ငန်းစဉ်များအကြား တွေ့ဆုံစည်းဝေးခြင်း၊ အချက်အလက်မျှဝေခြင်းတို့ ဖြစ်စေရန် အားပေးမည်။</p> <p>APSC 20 အကျိုးကျေးဇူးများ၊ အကျိုးစီးပွားများဆက်စပ်နေသည့်နိုင်ငံများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မိတ်ဖက် အသစ် ရှာဖွေခြင်း၊ ၎င်းတို့အမြင်တွင်အာဆီယံသည် မသန်စွမ်းသူများအပေါ် နွေးထွေးစောင့်ရှောက်သော၊ ဖယ်ကြည့် မထားသော အသိုက်အမြုံတစ်ခု၊ မသန်စွမ်းသူများကိုလည်း အခွင့်အလမ်းများပေးသော အသိုက်အဝန်းတစ်ခု အဖြစ်ရှိစေပြီး အကူအညီပေးစေခြင်းစသည်တို့ပေါ်ပေါက်အောင်အားပေးမည်။</p>
<p>ဃ။ အာဆီယံ၏ ပိုမိုအားကောင်း သော အင်စတီကျူးရှင်း စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ပျံ့နှံ့တည်ရှိမှု</p>	<p>APSC 21 အာဆီယံအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံး လက်အောက်ရှိ သက်ဆိုင်သောဌာနများ၏ စွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းအားဖြင့်မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်မသန်စွမ်းသူများ အကျိုးဝင်ရေး ကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သော အဓိကထောက်တိုင်တစ်ခုအဖြစ် အာဆီယံ၏ အခန်းကဏ္ဍကို မြှင့်တင်မည်။</p> <p>APSC 22 အာဆီယံသည် မသန်စွမ်းသူများအားလုံးတို့အတွက် အခွင့်အလမ်းများပေးသော လက်ကမ်း ကြိုဆိုသောအသိုက်အဝန်းဖြစ်သည်ဆိုသော ၎င်း၏ ရပ်တည်ချက်နှင့် တန်ဖိုး တို့ကို ထပ်မံချဲ့ထွင်ပြီးလျှင် အာဆီယံ ကဏ္ဍအလိုက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် သက်ဆိုင်သော အကျိုး စီးပွားရှင်များ အကြား ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု ကို မြှင့်တင်ခြင်းဖြင့် မသန်စွမ်းအခွင့်အရေး မြှင့်တင် ကာကွယ်မှု ဆိုင်ရာညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက် နိုင်သည့် စွမ်းရည်ကို အားကောင်းခိုင်မာစေမည်။</p> <p>APSC 23 အာဆီယံ၏ အသိမြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အစီအစဉ်များသည် ကျား/မလိင်ကွဲပြားမှုကို ဂရုပြုပြီးလျှင် မသန်စွမ်းသူများအပါအဝင် လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်းမှ အစိတ်အပိုင်းအားလုံးသို့ ရောက်ရှိနိုင်အောင် အလေးထား ဆောင်ရွက်မည်။</p> <p>APSC 24 အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ CRPD အစီရင်ခံစာများထဲတွင် မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေး မြှင့်တင်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ အာဆီယံအဆင့် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ ၎င်းတို့၏ ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှုများ ကို ထည့်သွင်းအစီရင်ခံစာရန် အားပေးတိုက်တွန်းမည်။</p>
<p>အာဆီယံလူမှုရေး- ယဉ်ကျေးမှု အသိုက်အမြုံ (ASCC) စီမံချက် ၂၀၂၅</p>	<p style="text-align: center;">အဓိဆောင်ရွက်မည့်အချက်များ</p>
<p>က။ ပြည်သူများကို ပေါင်းစည်း၍ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေခြင်း</p>	<p>ASCC 1 - အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အားလုံးမှ မသန်စွမ်းသူ အားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ ဘဝဘက်ပေါင်းစုံ တွင် အပြည့်အဝ တန်းတူညီမျှနှင့် ထိရောက်စွာ ပါဝင် နိုင်ရေး အတွက် အခွင့်အရေးများကိုမြှင့်တင်ပါ။</p> <p>ASCC 2 - မသန်စွမ်းသူများ လွတ်လပ်စွာ ရှင်သန်စေရေးအတွက် ပေါင်းစည်း၍ စွမ်းရည်ပြည့်ဝသော အသိုက်အဝန်း တွင် ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်နိုင်ခွင့် ရရှိစေပြီး လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာရေး၊ အားကစားနှင့် အပန်းဖြေ အနားယူခြင်း တို့တွင် ခံစားပါဝင်နိုင်ရန် အခွင့်အရေးများ အတွက် လူမှုကာကွယ်ရေး နှင့်စီးပွား ရေး အခွင့်အလမ်းများ ရရှိနိုင်မှုကို မြှင့်တင်ပါ။</p> <p>ASCC 3 - မတူကွဲပြားခြင်း၊ အားလုံးပါဝင်ခြင်း၊ လူမှုစံနှုန်းများပြောင်းလဲခြင်း၊ ဒဏ်ရာများ မဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ သတိမထားမိဘဲဘက်လိုက်ခြင်း၊ မသန်စွမ်းသူများ ကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့ကို အဓိက ဦးတည်ပစ်မှတ်ထားသည့် မသန်စွမ်းသူများ နှင့်၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များ၊ ကိုယ်ရေးအရာရှိများ နှင့် စောင့်ရှောက်မှုပေးသူများ နှင့် သက်ဆိုင်သည့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်သည့် လုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ပါ။ ၎င်းတို့ကို ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ၊ ဥပဒေပညာရှင်များ၊ လူမှုဝန်ထမ်းအရာရှိများ၊ ဥပဒေ လေးစားလိုက်နာအောင် ဆောင်ရွက်ရသူများနှင့် ကျန်းမာရေး</p>

	<p>စောင့်ရှောက် သူများအပါအဝင် အခြားသူများ၏ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်တာများတွင် အသုံးပြုလာအောင် ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>ASCC- 4 မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ CSO များ၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍနှင့် အခြားပတ်သက်ဆက်သွယ်သူများ အပါအဝင် ASCC ဦးဆောင်မှုဖြင့်သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ယန္တရားများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် မသန်စွမ်းသူများ တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်စေရန် နေရာနှင့် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးပါ။</p> <p>ASCC - 5 မသန်စွမ်းသူများအတွက် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများတွင် ဝက်ဆိုဒ် များ၊ အထူးသဖြင့် မိုဘိုင်းဘဏ် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ရရှိနိုင်မှုနှင့်လက်လှမ်းမီမှုကို မြှင့်တင်ပါ။ ထို့ပြင်၎င်းတို့အတွက် နည်းပညာသစ်များ၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့်သတင်း အချက်အလက်နည်းပညာများ၊ အထောက်အကူပြု နည်းပညာများ မသန်စွမ်း သူများ အတွက် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေသော နည်းပညာများ အသုံးပြုမှုကို မြှင့်တင်ပါ။</p>
<p>ခ။ပါဝင်မှု</p>	<p>ASCC 6 - သက်ရောက်မှုမြင့်မားသော ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေး မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများချမှတ်ပါ။ အာဆီယံ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံအားလုံးမှ မသန်စွမ်းသူများ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့်ကလေး သူငယ် မသန်စွမ်းသူများသည် သားဖွားမီးယပ်နှင့် လိုင်ဆိုင်ရာကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု အပါအဝင် မတူညီသော မသန်စွမ်းမှုပေါ် မူတည်၍ ဖြစ်ပေါ်သောအခက်အခဲများနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းပေး နိုင်သော တန်းတူညီမျှမှုရှိသော၊ လက်လှမ်းမီနိုင်၍ ပြည့်စုံသော အရည်အသွေးမီသော ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုရရှိစေရာတွင် လူ့အခွင့်အရေးအခြေခံသောမူကို အဓိကမူ အဖြစ် ကျင့်သုံးရန် ဆောင်ရွက်ပါ။</p>
	<p>ASCC- 7 မသန်စွမ်းသူများသည် လူမှုဘဝပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဘက်ပေါင်းစုံမှ ပါဝင်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြု လိုက်နာကျင့်သုံးရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့်၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ချပိုင်ခွင့်တို့ကို လေးစားပြီး လူမှုရေးလုပ်ငန်းများနှင့် လူမှုရေးအဆောက်အအုံများသည် မသန်စွမ်းသူများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီပါစေ။</p> <p>ASCC 8 - မသန်စွမ်းသူများနှင့် ပတ်သက်၍ ဒေသတွင်း နှင့် နိုင်ငံတွင်းအလုပ်သမားရေးရာမူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများသည် အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့ (ILO) သဘောတူညီမှုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ သဘောတူညီမှုများနှင့် ကိုက်ညီပြီးအာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် အသုံးပြုနိုင်ရန် သဟဇာတ ဖြစ်စေရေး အားပေးပါ။</p> <p>ASCC 9 - အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများအားလုံးမှ စားသုံးသူများ၊ ဖောက်သည်များ၊ ပစ္စည်းရောင်းချသူများ နှင့် လုပ်ငန်းရှင်များအားလုံးအတွက် အခွင့်အရေးတန်းတူရှိသော၊ လက်လှမ်းမီပြီး အားလုံးပါဝင်သော ပုံမှန်ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားရာ နေရာများမြှင့်တင်ပါ။ ဒေသတွင်း ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ပါ။</p> <p>ASCC 10 - မသန်စွမ်းသူများထုတ်လုပ်သော ကုန်ပစ္စည်းများ ဝယ်လိုအားမြှင့်မားလာစေရန် နိုင်ငံတော် ပစ္စည်းဝယ်ယူရေးမူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများအပါအဝင် ဈေးကွက် ချဲ့ထွင်ပါ။</p> <p>ASCC 11 - မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို အာဆီယံအသိုက်အဝန်း၏ အဓိကတန်ဖိုးတစ်ခု အဖြစ် မှတ်ယူလာစေရန် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ များ၏ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း များတွင် မသန်စွမ်းသူများ ပါဝင်သည့် အာဆီယံအယူအဆကို ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းလာစေရန် မသန်စွမ်းသူ များ၏ အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ပါ။</p> <p>ASCC 12 - ကျောင်းသားများ၊ ဆရာများ၊ ကျောင်းအုပ်ချုပ်သူများနှင့် ဝန်ထမ်းများ၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့် မသန်စွမ်း မဟုတ်သူများ၏ မိဘများအားလုံးအတွက် လက်လှမ်းမီသော အရည်အသွေးပြည့် ပညာရေး ကို အဆင့်အားလုံးတွင် မြှင့်တင်ရာတွင် လက်သင်္ကေတဘာသာပြန်ခြင်းနှင့် မှတ်စုလိုက်သူများ ခန့်အပ် တာဝန်ပေးခြင်း အပါအဝင် အခြားသော ဆောင်ရွက်ချက်များဖြင့် အားလုံးပါဝင်သော ပညာရေးစနစ် နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ပါ။</p> <p>ASCC 13 - မသန်စွမ်းသူများသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရွေးချယ်မှုဖြင့် အသက်ရှင်နေထိုင်ခွင့်ကို အသိအမှတ် ပြုပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်ရေးအတွက် ရွေးချယ်စရာများရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပါ။ ၎င်းတို့ ရှင်သန်နေထိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး နေထိုင်ရေး အစီအစဉ်များနှင့် လက်လှမ်းမီရေးအတွက် ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို အာမခံချက်ပေးပါ။ ထို့ပြင်၎င်းတို့အိမ်တွင်း အိမ်ပြင်တွင် လိုင်နှင့် ကျား/မ သဘာဝအပေါ် အခြေခံသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်ခြင်း အပါအဝင် မသန်စွမ်းမှုပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ လွတ်လပ်မှု ကင်းမဲ့ခြင်း၊ အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ မတရား ပြုကျင့်မှု နှင့် အကြမ်းဖက်မှုမျိုးစုံတို့မှ ကာကွယ်ပါ။</p>

	<p>ASCC 14 - မသန်စွမ်းသူများပါဝင်မှု၊ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် တန်းတူအခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြုသော မျိုးစုံသော ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များကို ဖန်တီးပါ။ လူမှုရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှု ဘဝဘက်ပေါင်းစုံ တွင် ပါဝင်မှုနှင့် အပြည့်အဝ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုကို အခြေခံအခွင့်အရေး နှင့် ဘုံတန်ဖိုးတစ်ခုအဖြစ် ဂုဏ်ပြုပါ။</p> <p>ASCC 15 - အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအားလုံးတွင် အားလုံးလက်လှမ်းမီသော ပတ်ဝန်းကျင် တည်ဆောက်ပါ။ အထူးသဖြင့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ဥပဒေအဖွဲ့အစည်း များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ဥပဒေလေးစားလိုက်နာရန် ဆောင်ရွက်ရသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အမျိုးသား လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများ၏ ရုံးခန်းများ၊ အများပြည်သူသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်း များတွင် အားလုံးအသုံးပြုနိုင်သော ဒီဇိုင်းစံနှုန်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါ။ ထို့ပြင် ကျား/မ သဘာဝနှင့် အသက်အရွယ် အုပ်စုများအတွက် အဓိကထားသော အချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ နည်းပညာများ ရရှိနိုင်ရန်ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>ASCC 15.1 - အမျိုးသားအဆင့် လက်သင်္ကေတပြ ဘာသာစကားကို အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအားလုံးတွင် နားမကြားသူများ၏ ဘာသာစကားအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပါ။</p> <p>ASCC 15.2 - ပညာရေးနယ်ပယ်တွင် အမျိုးသားအဆင့် လက်သင်္ကေတပြ ဘာသာစကားနှင့် ၎င်း ဘာသာစကား အသုံးပြုခြင်းကို အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံအားလုံးတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်ပါ။</p>
<p>ဂ။ ရေရှည်တည်တံ့သော</p>	<p>ASCC 16 - အပြုသဘောဆောင်သော လူမှုရေးပြောင်းလဲမှုများနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဖြစ်စေကာ မြို့ပြဆင်ခြေဖုန်းနှင့်ကျေးလက်ဒေသတို့ကို အပြုသဘောချိတ်ဆက်ပေးသည့် ရေရှည်တည်တံ့သည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို တန်းတူညီမျှ လက်လှမ်းမီစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် မသန်စွမ်းသူများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားပါ။</p> <p>ASCC 17 - နေထိုင်၍ကောင်းသော မြို့ပြများနှင့် စိမ်းလန်းသော အာဆီယံဖြစ်ရေးအတွက် ရေရှည် တည်တံ့၍ လက်လှမ်းမီသော အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စနစ်များရရှိရန် မြို့ပြစီမံကိန်းများနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများ အားလုံးတွင် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာမြောက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ၊ သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများနှင့် ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှုများ ဆောင်ရွက်လျက် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အားလုံး အသုံး ပြုနိုင်သော ဒီဇိုင်းသဘောတရားများကို ထည့်သွင်းပါ။</p> <p>ASCC 18 - ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုအတွက် ပြည့်စုံ၍ ကျိုးကြောင်းညီညွတ်သော တုန့်ပြန်မှုများ ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ဖန်လုံအိမ် ဓာတ်ငွေ့စစ်တမ်းပြုစုခြင်းနှင့် ထိခိုက်ခံရနိုင်ခြေ အကဲဖြတ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုများ၊ ရည်မှန်းချက်တူသည့် အုပ်စုများ၊ အထူးသဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ ပူးပေါင်း ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ပါ။</p> <p>ASCC 19 - ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော အန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ဖန်လုံအိမ် ဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လွှတ်မှု လျော့ချခြင်း၊ စိတ်ချရသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် စွမ်းအင်ကို အကျိုးအရှိဆုံး အသုံးပြုခြင်းတို့တွင် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် မသန်စွမ်းသူ၏ အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်ခြင်း တို့ကို အဓိကထား ဆောင်ရွက်ရန် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ ကဏ္ဍအလိုက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ လူများနှင့် ရပ်ရွာလူထုတို့ကို အားပေးပါ။</p>
<p>ဃ။ ခံနိုင်ရည်ရှိသော</p>	<p>ASCC 20 - အမျိုးသားအဆင့်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲမှု ဥပဒေ များ၊ မူဝါဒများ၊ စီမံချက်များ၊ အစီအစဉ်များသည် မသန်စွမ်းသူများအတွက် ပိုမို၍ ကိုက်ညီစေရန်၊ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များကို ကြိုတင်ခန့်မှန်း၊ တုန့်ပြန်၊ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်း၍ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ခံနိုင်ရည်ရှိသော ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခုဖြစ်စေရန်၊ အစမှပြန်လည်၍ ပိုမို ကောင်းမွန်အောင် တည်ဆောက်ရန်နှင့် ပိုမိုမြန်ဆန်၍ စမတ်ကျသော အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ ဖြစ်စေရန် နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ သဘာဝဘေး အန္တရာယ်လျော့ချရေးနှင့်ခံနိုင်ရေးရှိရေးမူဘောင်များကိုကူညီအောင် ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>ASCC 21 - မသန်စွမ်းသူများကိုယ်တိုင်ပါဝင်နိုင်သည့် အန္တရာယ်အကဲဖြတ်မှုများ၊ အရေးပေါ် တုန့်ပြန်ရေး အစီအစဉ်များ၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးအစီအစဉ်များပါဝင်သော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ် ခံနိုင်ရည်ရှိရန် အစီအစဉ်များပြုလုပ်ပါ။ အရင်းအမြစ်များခွဲဝေပါ။ ၎င်းတို့တွင် မသန်စွမ်းသူများ အထူးသဖြင့် ကလေးသူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်များနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ တက်ကြွစွာ ပါဝင်အောင် ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>ASCC 22 - မသန်စွမ်းသူများပူးပေါင်းပါဝင်သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်များ၊ စီမံကိန်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက် ရာတွင် ကောင်းမွန်သော ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် သင်ခန်းစာများကို ပြန်လည် မျှဝေခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့ထက် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ရန် နှင့် နည်းလမ်းသစ်များ တီထွင်နိုင်ရန် ပြန်လည်မျှဝေခြင်းကို မြှင့်တင်ပါ။ ဒေသတွင်း၊ နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် ရပ်ရွာလူထုမှ အရေးပေါ်တုန့်ပြန်မှု</p>

	<p>ဆောင်ရွက်သူများနှင့် ရှေးဦးတုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်သူများ ကို သင်တန်းများနှင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများ ပေးပါ။</p> <p>ASCC 23 - အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် မသန်စွမ်းသူများအသုံးပြုနိုင်သည့် ရုံးများ၊ ပစ္စည်းကိရိယာများ၊ စက်ပစ္စည်းများနှင့် သင့်လျော်သော အရင်းအမြစ်များ နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်၊ ရပ်ရွာအဆင့်များ တွင် ရှိနေပါစေ။</p> <p>ASCC 24 - မသန်စွမ်းသူများ၏တုန့်ပြန်မှုများအပေါ်အခြေခံ၍ ၎င်းတို့အတွက် ဂုဏ်သိက္ခာကို လေးစား၍ ၎င်းတို့၏ လုံခြုံရေးကို ရှေးရှုသော လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ထုတ်ပါ။</p>
<p>c။ တက်ကြွသော</p>	<p>ASCC 25 - ပြိုင်ဆိုင်မှုရှိသော၊ တီထွင်ဖန်တီးမှုရှိသော၊ တက်ကြွသော စီးပွားရေး အခြေအနေများတွင် ဥပဒေမူဝါဒများ၊ ဈေးကွက်ကို နားလည်ခြင်း၊ ဝယ်ခြမ်းရေးနှင့် ဖြန့်ဖြူးရေးနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ သင်တန်းများတွင် အားလုံးပါဝင်ရေးကိုမြှင့်တင်ပါ။</p> <p>ASCC 26 - ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဌာနမှ ဝန်ထမ်းများကို မသန်စွမ်းသူများ အခွင့်အရေး အသိပညာပေးခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင်မတူကွဲပြားခြင်း၊ တန်းတူညီမျှဆိုင်ရာသင်တန်း၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၊ ဒဏ်ရာများမဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ သတိမထားမိဘဲ ဘက်လိုက်ခြင်း၊ မသန်စွမ်းသူများကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့ကို အဓိကဦးတည်ပစ်မှတ်ထား ဆောင် ရွက်ပါ။</p> <p>ASCC 27 - မသန်စွမ်းသူများအတွက် စတင်တည်ထောင်စ MSMEများအတွက် အ ချက်အလက်များ အပါအဝင် အရေးကြီးသော ရန်ပုံငွေအချက်အလက်များ၊ လုပ်ငန်းရှင်ချိတ်ဆက်ခြင်း၊ လက်လှမ်းမီသော ငွေရေးကြေးရေး ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အပေးအယူကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို တစ်နေရာတည်းတွင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သော လုပ်ငန်းရှင်ဌာနများ ဖြစ်လာစေရေး မြှင့်တင်ပါ။</p>

- ၁ သက်ရောက်မှု မြင့်မားသော ကျန်းမာရေးမူဝါဒများတွင် လူမှုရေးအဆုံးအဖြတ်ပေးသောစဉ်းစားချက်များ၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး မညီမျှမှုများကို ကျော်လွှားခြင်းနှင့် မကောင်းသော ကျန်းမာရေးရလဒ်များအပေါ် အရေးကြီးသော အခန်းမှ ပါဝင်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ် ကိစ္စရပ်များ ပါဝင်သည်။
- ၂ လူ့အခွင့်အရေးကို အဓိကကျင့်သုံးခြင်းသည် ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၊ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမလုပ်ခြင်း၊သာတူညီမျှဖြစ်ခြင်းနှင့် လက်လှမ်းမီခြင်းကဲ့သို့သောလူ့အခွင့်အရေးအခြေခံမူများကိုထည့်သွင်းပေါင်းစပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ဤ စာတမ်း တွင် ရည်ညွှန်းသောလူ့အခွင့်အရေးကို အဓိကကျင့်သုံးခြင်းအတွက်အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ထပ်မံ ရှာဖွေပါ။

<p>အာဆီယံစီးပွားရေး လူ့အသိုင်းအဝိုင်း (AEC) အစီအစဉ် ၂၀၂၅</p>	<p>အဓိကဆောင်ရွက်မည့်အချက်များ</p>
<p>က။ မြင့်မားစွာ ပေါင်းစည်းထားသည့် စီးပွားရေး</p>	<p>AEC (1) - CRPD သဘောထားနှင့် အညီဖြစ်စေရန်နှင့် အလုပ်အကိုင်နှင့် စီးပွားရေး အဟန့်အတားများကို ဖယ်ရှားရန် မသန်စွမ်းသူများ၏ကိုယ်စားပြုပါဝင်ရေးကိုမြှင့်တင်ပြီး မသန်စွမ်းသူများကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ပေးသည့် မူဝါဒများကို ရေးဆွဲပါ။ မသန်စွမ်းသူများ သို့မဟုတ် သာမန်လူများက လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ၊ သမဝါယမအသင်းအဖွဲ့များ၊ ပုံမှန်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ နှင့် အွန်လိုင်းမှ အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းများ အပါအဝင် စွန့်ဦးတီထွင်လုပ်ငန်းများနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် မသန်စွမ်းသူများပါဝင်ကိုယ်စားပြုသည့် ဝန်းကျင်တစ်ခုကို အားပေးတိုက်တွန်းပါ။</p> <p>AEC (2) - ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ကျွမ်းကျင်သည့်လုပ်သားနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ကိုင်သူများ၏ ပြောင်းရွှေ့မှုများ လွယ်ကူ ချောမွေ့စေခြင်း၌ ပိုမို၍ အားလုံးပါဝင် ကိုယ်စားပြုသော၊ အားလုံးသွားလာနိုင်ပြီး လွတ်လပ်သည့်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုကို လွယ်ကူချောမွေ့စေခြင်းအားဖြင့် အာဆီယံ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအားလုံး၌ စားသုံးသူများ၊ ရောင်းဝယ်သူများနှင့် စွန့်ဦးတီထွင်လုပ်ငန်းရှင်များ အဖြစ် မသန်စွမ်းသူများ အတွက် တန်းတူညီမျှ အခွင့်အရေး ရရှိစေသော ဈေးကွက်ကို မြှင့်တင်ပေးပါ။</p>

	<p>AEC (3) - အားလုံးအသုံးပြုနိုင်သော ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ အသုံးအဆောင်များနှင့် အားလုံး အတွက် စီစဉ်ဖန်တီးထားသောဘဏ်များ၊ အေတီအမ်များ၊ ဘဏ်ထုတ်ငွေကြေးများ၊ ခရက်ဒစ်နှင့် ဒက်ဘစ်ကဒ်များ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ၊ မိုဘိုင်းဆော့ဝဲများနှင့် ဝက်ဆိုဒ်များကဲ့သို့သော စီးပွားရေး ငွေပေးငွေယူကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ခြင်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်ဘဏ္ဍာရေးအသိအမြင် နှင့်စားသုံးသူ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေး မြှင့်တင်ခြင်းများကို အားပေးတိုက်တွန်းခြင်းအားဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးတွင် အားလုံး ပါဝင်ကိုယ်စားပြုရေးကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>AEC (4) - အသေးစားနှင့် အလတ်စား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုစတင်နိုင်ရေး၊ မသန်စွမ်း စွန့်ခွာတီထွင်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များအတွက် အဆက် အသွယ်များနှင့် ငွေကြေးရင်းမြစ် သတင်းအချက်အလက်များ ပေးရန် မသန်စွမ်းသူများအတွက် တစ်နေရာထဲတွင် ရရှိစေနိုင်သည့် စီးပွားရေး ဌာနများကို အားပေး မြှင့်တင်ပါ။</p>
<p>ခ။ ပြိုင်ဆိုင်မှုရှိသော တီထွင်ကြံဆမှုရှိသော၊ စိတ်အားထက်သန်သော အာဆီယံ</p>	<p>AEC(5) - အားလုံးပါဝင်စေသော စားသုံးသူကာကွယ်ရေး ဥပဒေရေးဆွဲခြင်းကို လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဥပဒေအကျိုး သက်ရောက်စေခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများ ပြုခြင်းနှင့် အားလုံး သိရှိနိုင်သော အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းသည့် စနစ်များအပါအဝင် မတရားမှုကိုအလျော်ပေးသည့်စနစ်များ ရရှိစေခြင်း အားဖြင့် မသန်စွမ်းသူများအပါအဝင် စားသုံးသူများအားလုံးကို အကျိုးဝင်သည့် အာဆီယံစားသုံးသူ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေး မူဘောင်ကို မြှင့်တင်ရေး အတွက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>AEC (6) - မသန်စွမ်းသူများ၏ ဉာဏပစ္စည်းမူပိုင်ခွင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>AEC (7) - အာဆီယံ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား အမြင်အာရုံမသန်စွမ်းသူများ သို့မဟုတ် ပုံနှိပ်စာပေများကို မဖတ်ရှုနိုင်သူများအတွက် ထုတ်ဝေထားသည့် စာပေများကို ပိုမိုလွယ်ကူစွာ ဖတ်ရှုစေနိုင်ရန်စာချုပ်ကို လက်မှတ်ထိုးရေး အားပေးတိုက်တွန်းခြင်းအားဖြင့် မသန်စွမ်းသူများအတွက် မူပိုင်ခွင့်ဖြင့် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ထားသည့် စာအုပ်စာတမ်းများကို အသုံးပြုခွင့်နှင့် ဖတ်ရှုလေ့လာခွင့်တို့ကို မြှင့်တင်ပါ။</p> <p>AEC (8) - သုတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၌ အားလုံးအသုံးပြုနိုင်သော နည်းပညာများ အသုံးပြုမှုကို အားပေးတိုက်တွန်းခြင်းနှင့် မသန်စွမ်းသူများ ကဲ့သို့သော အားလုံးအသုံးပြုနိုင်သည့် ဤနည်းပညာများကို အသုံးပြုသူများအား စဉ်ဆက်မပြတ် ထိတွေ့ခြင်းအားဖြင့် ဖန်တီးမှုနှင့် အသုံးချမှု အကြား အမြင်ပိုမိုရှင်းသန်စေသော ရွှေ့ပြောင်းနိုင်၍ ထက်မြက်ပြီး ဖန်တီးမှုကောင်းသော လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်များအတွက် ကူညီပံ့ပိုးမှုစနစ်နှင့် အားပေးသည့် ဝန်းကျင်တို့ကို ဆက်လက် တိုးတက် ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ပါ။</p> <p>AEC (9) - အားလုံးပါဝင်စေနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည့် တည်ဆောက်ပြီးစီးသည့် ဝန်းကျင်တစ်ခု၌ ၎င်းတို့၏ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု မြှင့်တက်စေရန် မသန်စွမ်းသူများနှင့် အသက်ကြီးရင့်သူများ အသုံးပြုသည့် အထောက်အကူ ပစ္စည်းများနှင့် နည်းပညာများရောင်းချရာတွင် သင့်လျော်သည့်အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်များ အားပေး တိုက်တွန်းခြင်း အားဖြင့် ဒေသအတွင်းရှိ အားလုံးပိုမို ပါဝင်နိုင်သော စီးပွားရေး တစ်ရပ်ကို အားပေးမြှင့်တင်ပါ။</p> <p>AEC (10) - အကျိုးရှိပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု နည်းပါးကာ မသန်စွမ်းသူများ၏ သွားလာလှုပ်ရှားမှုကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သော နည်းပညာများ တပ်ဆင်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းတို့ကို အားပေးတိုက်တွန်းပါ။</p>
<p>ဂ။ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ချိတ်ဆက်မှုနှင့် ကဏ္ဍအလိုက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု</p>	<p>AEC (11) - အာဆီယံ၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုကို ပိုမိုအားကောင်းစေရန်၊ ကုန်းလမ်းနှင့် ရထားပို့ဆောင်ရေး၊ လေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေး၊ ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးနှင့် ပို့ဆောင်ရေး အဆင်ပြေ ချောမွေ့မှု နယ်ပယ်များ၌ ဒေသတွင်းရှိ အားလုံးပါဝင်သော ကြီးထွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်နှင့် အာဆီယံဒေသ၏ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးအတွက် အရေးပါသည့်ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်သည်နှင့်အညီ ရေရှည်ခိုင်မာသည့်ပို့ဆောင်ရေးကို ကဏ္ဍသစ် အလေးထားဆောင်ရွက်မှု တစ်ခုအဖြစ် လက်ခံဆောင်ရွက်ရန် ပိုမိုကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် ချိတ်ဆက်မှု၊ ထိရောက် အကျိုးများမှု၊ ပေါင်းစည်းမှု၊ ဘေးကင်း လုံခြုံရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့မှုတို့ကိုရေးရှလျက် အာဆီယံရှိ အားလုံး သွားလာ အသုံးပြုနိုင်သော ပို့ဆောင်ရေး ကို အားပေး တိုက်တွန်းပါ။</p> <p>AEC (12) - မြို့နေမသန်စွမ်းသူများ သွားလာနိုင်သော အားလုံးပါဝင်စေသည့် အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် နည်းပညာများပါဝင်သည့် စမတ်မြို့တော်စီမံကိန်းများ ကိုမြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>AEC (13) - မသန်စွမ်းသူများအတွက် ပိုမိုအသုံးပြုခွင့်နှင့် အသုံးပြုနိုင်မှုတို့ကို မြှင့်တင်ခြင်း၊ ဆော့ဝဲ ရေးသူများနှင့် အသုံးပြုသူများအား ဒစ်ဂျစ်တယ် နည်းပညာ ပိုမိုလုပ်ကိုင်အသုံးပြုနိုင်ပြီး အာဆီယံပြည်သူများနှင့် ဆက်စပ်</p>

	<p>ပတ်သက်သူများကို ပိုမိုချိတ်ဆက်နိုင်စေရန် ဒစ်ဂျစ်တယ် ကျွမ်းကျင်မှုများ မြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြင့် အားလုံး ပါဝင်စေသော ICT နည်းပညာရပ်ကို အားပေး တိုက်တွန်းပါ။</p> <p>AEC(14) - မသန်စွမ်းစားသုံးသူများနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် စပ်လျဉ်းသော အခွင့်အရေးများနှင့် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေး ဥပဒေများအပါအဝင် စားသုံးသူအခွင့်အရေးများနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ဥပဒေများကို လိုက်ဖက်စေခြင်း၊ နည်းပညာအသုံးပြုမှု ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်းအားဖြင့် အားလုံး ဝင်ရောက်သိရှိနိုင်သော အွန်လိုင်းအငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းချက်များနှင့် အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းချက်များအတွက် ဥပဒေမူဘောင်များကို လိုက်ဖက်စေခြင်းနှင့် အားလုံးအတွက် အသုံးပြုနိုင်သော အပြန်အလှန်အသိအမှတ် ပြုထားသော၊ ဘေးကင်း လုံခြုံသော၊ စိတ်ချရသော၊ အသုံးပြုခွင့်ရှိပြီး အသုံးပြုသူအလွယ်တကူသုံးစွဲနိုင်သော အီလက်ထရွန်းနစ်စနစ်ဖြင့် အသုံးပြုသူကို သိရှိ စစ်ဆေးပေးသည် (အီလက်ထရွန်းနစ် လက်မှတ်) အစီအစဉ်များ အသုံးပြုမှုကို အားပေး တိုက်တွန်းခြင်း အားဖြင့် ပိုမိုခိုင်မာသည့် အွန်လိုင်းမှ တဆင့် ကုန်သွယ်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် အားလုံး ပါဝင်သည့် ဒေသဆိုင်ရာစီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ပိုမိုအားပေး တိုက်တွန်းပါ။</p> <p>AEC (15) - မသန်စွမ်းလယ်သမားများအား လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် အထောက်အကူပြု နည်းပညာများ၊ ကျယ်ပြန့်သည့်အများပြည်သူပို့ဆောင်ဆက်သွယ် ရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း နှင့် စရိတ် သက်သာပြီး အားလုံး အသုံးပြုနိုင်သော စားသောက်ကုန်ဖြန့်ဝေသည့်စနစ်များ၊ ပံ့ပိုးပေးခြင်းများ အပါ အဝင် နည်းပညာ အသစ်များ အသုံးချမှုတွင် သင်တန်းပေးခြင်းစသည်တို့ကဲ့သို့သော မဟာဗျူဟာမြောက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များမှ တစ်ဆင့် မသန်စွမ်းကုန်ထုတ် လုပ်သူများနှင့် စားသုံးသူများအား အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းအားဖြင့် ဒေသတွင်းရှိ အစားအစာ ဖူလုံမှုနှင့် အစားအစာနယ်မြေ သွားရောက် အသုံးပြုနိုင်မှုတို့ ကို အားပေး မြှင့်တင်ပါ။</p> <p>AEC (16) - အာဆီယံဒေသကြီး၌အားလုံးသွားလာနိုင်သော ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံတို့မှ တစ်ဆင့် တာဝန်ခံသော၊ ရေရှည်တည်တံ့၍ အားလုံးလုပ်ကိုင်နိုင်သော ခရီးသွား လုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပါ။ ဒေသခံရပ်ရွာလူထုများ၏ညွှန်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် တို့ကို သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအား အသုံးပြုခွင့် လိုက်လျောပေးခြင်းဖြင့် ပိုမို ခိုင်မာစေရန် ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>AEC(17) - အားလုံးအသုံးပြုခွင့်ရှိပြီး စရိတ်စကသက်သာသည့် အရည်အသွေးကောင်းမွန်သော ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု၊ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများရရှိစေရန်ပံ့ပိုးပေးမည့် ခိုင်မာကျယ်ပြန့်သော ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပါ။ မှတ်ပုံတင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် အာဟာရ အမည်တပ်ခြင်းများကို အမြင်အာရုံမကောင်းသူ သို့မဟုတ် မျက်မမြင်များ အပါအဝင် အားလုံးပါဝင်နိုင်စေရန် မြှင့်တင် ဆောင်ရွက်ပါ။ ဒေသကြီးအတွင်းရှိ မသန် စွမ်းသူများ နှင့် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူများအတွက် တစ်ကိုယ်ရေ စောင့်ရှောက်ကူညီပေးသူများ အပါအဝင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ၏ သွားလာလှုပ်ရှားနိုင်မှုကို လွယ်ကူ ချောမွေ့စေရန် အားပေးမြှင့်တင်ပါ။</p> <p>AEC (18) - မသန်စွမ်းအမျိုးသမီးများနှင့် လူငယ်များအား သိပ္ပံနည်းပညာနှင့် တီထွင်ကြံဆမှု တို့တွင် ထိတွေ့ အသုံးချမှု ပိုမိုမြှင့်တင်ပေးမည့် စနစ်များကို ကူညီပံ့ပိုး၍ ဆွဲဆောင်သည့်စနစ်များကို မြှင့်တင် ဆောင်ရွက်ပါ။</p>
<p>ဃ။ အားလုံးပါဝင်ကာ လူသားအားလုံးကိုယ် စား ပြုသော အာဆီယံ</p>	<p>AEC (19) - ပေါင်းစည်းထားသော လူမှုတာဝန်ယူမှုကို လေ့ကျင့်မည့် ပူပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကို အားပေး မြှင့်တင်၍ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂလမ်းညွှန် အခြေခံ သဘောတရားများ ကို ဖြည့်ဆည်းပေးသော မသန်စွမ်းသူများကိုယ်စားပြုပါဝင်သည့် ကနဦးလုပ်ငန်းများ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းများ အပါအဝင် ရေရှည်တည်တံ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို မြှင့်တင် ဆောင်ရွက်ပါ။</p> <p>AEC (20) - အရေးပါသော ဦးတည်ရာအလားအလာများကို နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းဖြင့် အလားအလာရှိသော နည်းပညာနှင့် တီထွင်ကြံဆမှုတို့ကို အကောင်းဆုံးအသုံးပြုခြင်းနှင့် လုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ ပညာရေးနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ခြင်းအစီအစဉ်များ အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းအားဖြင့် မသန်စွမ်းသူများအတွက် အသေးစားနှင့် အလတ်စား ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ပါဝင်ဆောင် ရွက်မှုတို့ကို အားပေး မြှင့်တင်ပါ။</p> <p>AEC (21) - မသန်စွမ်းသူများအား စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စတင်နိုင်စေရန် မသန်စွမ်းသူများ၏ စီးပွားရေး အခြေအနေကို တုံ့ပြန်ကူညီသည့် ဘဏ္ဍာရေး ရင်းမြစ်အမျိုးမျိုးကို သိရှိအသုံးပြုခွင့်ပေးခြင်းနှင့် ခွင့်ပြုချက် လိုင်စင်များ ရရှိရေး၌ အဆင်ပြေစေရန်အကူအညီပေးပါ။</p>

	<p>AEC (22) - မသန်စွမ်းသူများ အသုံးပြုခွင့်ရှိသော အာဆီယံအသေးစားနှင့် အလတ်စား အွန်လိုင်း အကယ်ဒမီ ကျောင်းမှ တစ်ဆင့် လုပ်ငန်းရှင်များအတွက် ပိုမိုအထောက်အကူဖြစ်စေသော ဝန်းကျင်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ခြင်း ဖြင့် မသန်စွမ်းသူများ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် လူသား အရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးတို့ကို အားပေး တိုက်တွန်းပါ။</p> <p>AEC (23) - မသန်စွမ်းလုပ်ငန်းရှင်များကို ထိခိုက်သည့် ကိစ္စရပ်များ အပါအဝင် တိကျသည့် ပြဿနာရပ်များတွင် ထိတွေ့စေရန် အစုအဖွဲ့လိုက်အုပ်စုများကို အစပျိုးရာ၌ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ အုပ်စုများ ကို အားပေးမြှင့်တင်၍ ကူညီ ပံ့ပိုးပေးပါ။</p> <p>AEC (24) - ကြီးပွားတိုးတက်ရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်အတွက် အားလုံးပါဝင်သော စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးခြင်းနှင့် မသန်စွမ်းသူများ၏ ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ဆောင်မှုများရရှိရန် အားပေး တိုက်တွန်း၍ ကူညီပံ့ပိုးပါ။</p>
--	---